วัดพุทไธศวรรย์

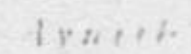
วัดพุทไธศวรรย์เป็นวัดที่ปรากฏในตำนานว่า ในอดีตคือวังของพระเจ้าอู่ทองที่ชื่อว่า *เวียงเหล็ก* พระองค์ทรงประทับอยู่ที่นี่เป็นเวลา 3 ปี ก่อนที่จะไปสร้างพระราชวังและเมืองใหม่ ในเขตหนองโสนในเกาะกรุงศรีอยุธยาในปัจจุบัน ดังนั้น พระองค์จึงทรงยกที่วังเดิมนี้ให้สร้างเป็นวัด ตำนานดังกล่าวนี้เป็นเรื่องในแบบเดียวกันกับตำนานของการสร้างวัดอโยธยาและกรุงศรีอยุธยา

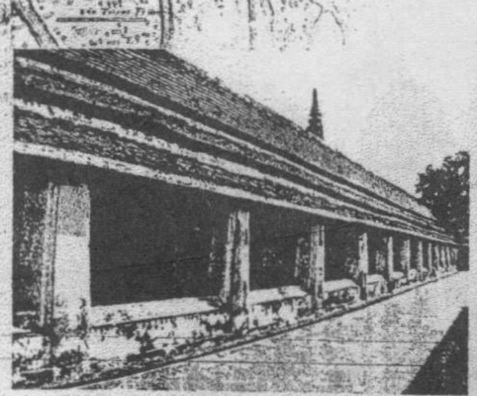

วัดพุทไธศวรรย์ ก่อนการบูรณะ

วัดตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งนอกกรุงศรีอยุธยาทางด้านใต้ โดยอยู่ตรงกับปากคลองท่อ หรือคลองฉะไกรใหญ่ ซึ่งเป็นคลองที่ดึงน้ำจากแม่น้ำลพบุรีหรือคลองคูเมืองดอนเหนือ โดยมีแนวคลองผ่านด้านหลังของพระราชวังโบราณ แล้วมาบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาตรงบริเวณหน้าวัดพอดี วัดนี้ในสมัยอยุธยานั้นมีชุมชนหลากหลายเชื้อชาติศาสนาอยู่โดยรอบ ทั้งชุมชนชาวจีน มุสลิม โปรตุเกสและอินโดจีน ซึ่งนับถือศาสนาคริสต์

วัดพุทไธศวรรย์หันหน้าไปทางทิศตะวันออก หันด้านข้างลงสู่แม่น้ำซึ่งเป็นด้านทิศเหนือของวัด

แนวกำแพงเขตพุทธาวาส กว้าง 92 เมตร ยาว 192 เมตร มีวิหารหลวงตั้งอยู่ด้านหน้า (ขนาด 16 x 48 เมตร) มีมุขท้ายยื่นเข้าไปในระเบียงคด (ขนาด 54 x 74 เมตร) ที่ล้อมรอบองค์ปรางค์ประธาน โดยมีพระพุทธรูปประทับนั่งเรียงรายโดยรอบ

องค์ปรางค์ประธาน ซึ่งเป็นแบบฝักข้าวโพด ในแบบศิลปะขอมเขมร เชื่อกันว่าสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น อันสอดคล้องกับตำนานเรื่องวังเวียงเหล็กของพระเจ้าอู่ทอง แต่ก็มีข้อโต้แย้งจากนักวิชาการอีกแนวทางหนึ่ง ว่าองค์ปรางค์ของวัดนี้น่าจะเป็นศิลปะสมัยพระนารายณ์ หรือสมัยอยุธยาตอนปลายมากกว่า อย่างไรก็ตาม ปรางค์องค์ที่สมบูรณ์อยู่ในปัจจุบันนี้นั้นได้รับการซ่อมแซมครั้งใหญ่โดยชาวบ้านอยุธยา เมื่อปี พ.ศ.2441 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งที่พระองค์จะเสด็จประพาสยังวัดนี้

มุขส่วนหน้าของปรางค์ประธานเคยมี *เทวรูปพระเจ้าอู่ทอง* ประดิษฐานอยู่ แต่ได้ถูกอัญเชิญลงไปกรุงเทพฯ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โดยพระองค์ทรงให้หล่อแปลงเทวรูปเดิม ให้เป็นพระพุทธรูปหุ้มเงินทั้งองค์ แล้วนำไปประดิษฐานไว้ในวัดพระแก้ว ทั้งนี้ รัชกาลที่ 1 ทรงให้หล่อพระพุทธรูปยืนทรงเครื่อง แล้วนำมาประดิษฐานไว้ตรงมุขด้านข้างของปรางค์ประธานเป็นการทดแทน

บนฐานเดียวกับปรางค์ประธานมีมณฑปขนาบซ้ายขวา ภายในมณฑปมีพระพุทธรูป

พระพุทธรูปที่ด้านข้างของปรางค์ประธานวัดพุทไธศวรรย์ ซึ่งชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นที่สิงสถิตย์ของดวงวิญญาณของพระเจ้าอู่ทอง

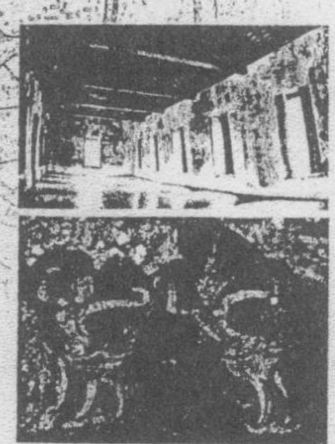

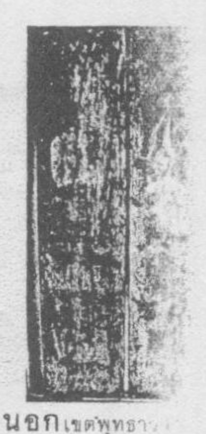
พระพุทธรูปอดีตเทวรูปพระเจ้าอู่ทอง

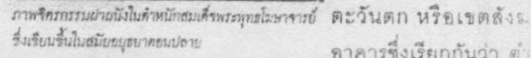
กล่าวกันว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้อัญเชิญพระพุทธรูปปางห้ามสมุทรองค์นี้ มาจากหอพระเชษฐบิดรในวัดพระศรีสรรเพชญ์ แต่บางท่านกล่าวว่าเป็นพระเชษฐบิดร คือเทวรูปสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ผู้สร้างกรุงศรีอยุธยา ซึ่งเดิมประดิษฐานที่ซุ้มปรางค์วัดพุทไธศวรรย์กรุงเก่า ราษฎรเชื่อถือกันว่าดุร้ายนัก จึงโปรดเกล้าฯ อัญเชิญลงมา แล้วแปลงเป็นพระพุทธรูปประดิษฐานไว้ในหอพระนาก ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสถาปนาปราสาทพระเทพบิดรในวัดพระแก้ว จึงได้อัญเชิญมาประดิษฐานภายในปราสาทพระเทพบิดร

ด้านท้ายเขตพุทธาวาสมีพระอุโบสถขนาดใหญ่ (14 x 32 เมตร) ซึ่งได้รับการบูรณะครั้งใหญ่ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม เมื่อปี พ.ศ.2499 และยังใช้ประกอบกิจของสงฆ์มาจนถึงปัจจุบันนี้

ด้านข้างตอนใต้ของวิหารหลวง เป็นวิหารพระนอน พระนอนองค์นี้เพิ่งได้รับการบูรณะเมื่อไม่นานมานี้ นอกนั้นโดยรอบยังมีเจดีย์ใหญ่น้อยอีกมากมายที่น่าเชื่อว่าสร้างขึ้นเพื่อบรรจุอัฐิธาตุของบุคคลสำคัญ

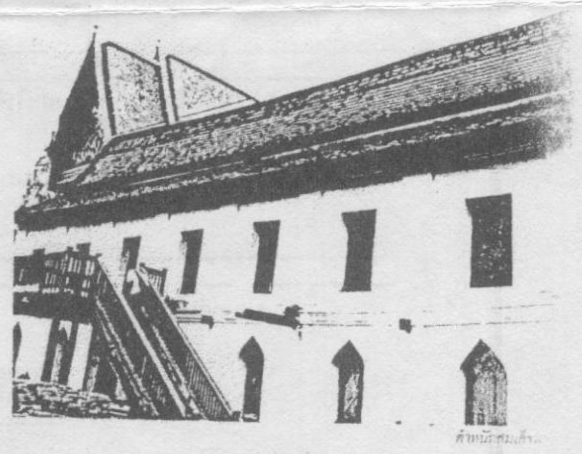

ภาพจิตรกรรมฝาผนังในตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ซึ่งเขียนขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลาย

นอกเขตพุทธาว...
ตะวันตก หรือเขตสังฆ...
อาคารซึ่งเรียกกันว่า *ตำ...*
พระพุทธโฆษาจารย์ เป็นอาคาร 2 ชั้น ฐานอาคารมีลักษณะโค้ง...
สำเภา อันเป็นศิลปะที่นิยมกันในสมัยอยุธยาตอนปลาย ชั้นบนเป็น...
ผนัง ที่เชื่อว่าเขียนขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลาย เป็นภาพเล่าเรื่องสม...
โฆษาจารย์ไปนมัสการพระพุทธบาทที่ลังกาทวีป ปัจจุบันภาพจิต...
อยู่ในสภาพเลอะเลือน อาคารนี้ได้รับการลอกแบบไปสร้างเป็นส่ว...
ขายผ้าไหมที่มีชื่อเสียงของ จิม ทอมป์สัน ที่กรุงเทพฯ

ตำหนักสมเด็จ...

แผนที่ทางไปวัดพุทไธศวรรย์

